

Брюксел, 31 май 2024 г.
(OR. en)

10363/24

LIMITE

JUSTCIV 99
ECOFIN 607
COMPET 596
JAI 886
CODEC 1354

Междуинституционално досие:
2022/0408(COD)

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ док. Ком.:	15896/22 INIT + ADD 1 - 4
Относно:	Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за хармонизиране на някои аспекти на правото в областта на несъстоятелността – Доклад за напредъка

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 7 декември 2022 г. Комисията прие предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за хармонизиране на някои аспекти на правото в областта на несъстоятелността¹.
2. Предложението за директива е една от инициативите, предвидени в плана за действие за съюз на капиталовите пазари (СКП) от 2020 г. То има за цел да се насърчат трансграничните инвестиции в рамките на единния пазар чрез целенасочена хармонизация на производствата по несъстоятелност.
3. Предложената директива е предмет на обикновената законодателна процедура.

¹ Док. 15896/22.

4. В Европейския парламент водещата комисия по предложението е Комисията по правни въпроси (JURI), а комисията, изразяваща становище, е Комисията по икономически и парични въпроси (ECON). Докладчик по досието е Паскал Аримон.
5. Европейският надзорен орган по защита на данните прие становището си по предложената директива на 6 февруари 2023 г.²
6. Европейският икономически и социален комитет прие становището си по предложената директива на 24 март 2023 г.³
7. В Съвета предложението се разглежда от Работната група по гражданскоправни въпроси (Несъстоятелност) (по-нататък „работна група „Несъстоятелност“). Обсъжданията в работна група „Несъстоятелност“ показаха, че целите, залегнали в основата на предложението, като цяло срещат подкрепа.
8. На заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от 20 октомври 2023 г. беше организиран ориентационен дебат, на който министрите изтъкнаха отново подкрепата си за целите на директивата, като същевременно повдигнаха редица съществени въпроси във връзка с предложените мерки относно отменителните искиове (дял II). Като цяло министрите призоваха за по-голяма гъвкавост при хармонизирането на тези разпоредби.
9. Както се посочва в изявлението от срещата на върха на държавите от еврозоната от 22 март 2024 г., държавните и правителствените ръководители са решени да ускорят задълбочаването на СКП, вземайки под внимание изявлението на Еврогрупата от 11 март 2024 г., в което се призовава за въвеждането на широк набор от мерки за постигане на истински единен капиталов пазар на ЕС. На срещата на върха на държавите от еврозоната Европейският парламент и Съветът бяха приканени „да направят необходимото за бързото приключване на оставащата законодателна работа по плана за действие за съюза на капиталовите пазари от 2020 г.“.

² Док. 6147/23.

³ Док. 7856/23.

10. Наред с това, в своите заключения от 17—18 април 2024 г. Европейският съвет призова за незабавно придвижване на работата в Съвета и Комисията по всички набелязани мерки, необходими за създаването на истински интегрирани европейски капиталови пазари, които да са достъпни за всички граждани и предприятия в целия Съюз, в полза на всички държави членки. Една от набелязаните мерки е хармонизирането на съответните аспекти на националните рамки за корпоративната несъстоятелност.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РАБОТАТА В ПОДГОТВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИ НА СЪВЕТА

11. Разнообразието от режими за несъстоятелността отдавна е признато като проблем, възпрепятстващ свободното движение на капитали в рамките на ЕС и по-голямата интеграция на неговите капиталови пазари. Ето защо предложението има за цел да хармонизира някои аспекти на законодателството на държавите членки в областта на несъстоятелността и по този начин улесни трансграничните инвестиции.
12. Наред с други аспекти, в предложената директива се определят общи правила за обявяване за нищожни на сделки, сключени от длъжника преди образуването на производство по несъстоятелност (отменителни искове); проследяването на активите, принадлежащи към масата на несъстоятелността; подготовката на продажбата на стопанската дейност изцяло или частично преди официалното образуване на производството по несъстоятелност (производство по предварително договорена продажба); задължението на директорите да подават искане за образуване на производство по несъстоятелност; опростените производства по ликвидация за микропредприятия; комитети на кредиторите и мерки за повишаване на прозрачността на националното законодателство. По същество предложението има за цел да улесни събирането на активи от масата на несъстоятелността, да направи производствата по несъстоятелност по-ефективни и да гарантира предвидимо и справедливо разпределение на възстановената стойност между кредиторите.

а) Приключване на първото разглеждане на предложението за директива

13. Въпреки че приветстваха целите, залегнали в предложението, делегациите подчертаха сложността на предложената директива поради връзките ѝ с други области на националното право и отправиха коментари относно степента на подробност на предложението. Предвид сложността и обема на предложението първото му разглеждане започна на 7 март 2023 г. и се състоя в рамките на 12 последователни заседания на работната група по време на шведското, испанското и белгийското председателство.
14. Първото разглеждане беше доведено до край от белгийското председателство на заседанията на работната група от 31 януари, 6 март и 2 април 2024 г. с анализ по глави на дял VI („Ликвидация на неплатежоспособни микропредприятия“).
15. С Дял VI („Ликвидация на неплатежоспособни микропредприятия“) се въвеждат правила за рационализирано производство по ликвидация, съобразено с микропредприятията. Предложението по същество има за цел да установи опростена и разходноефективна процедура.
16. Председателството констатира, че държавите членки не са единни по този дял. Повечето държави членки повдигнаха възражения срещу създаването на специален режим на ЕС за микропредприятия в несъстоятелност. Една от основните резерви е, че създаването на такъв специален режим ще се отдалечи от основната цел на предложението, която е да се хармонизират важни аспекти на националното законодателство в областта на несъстоятелността, и че то ще има само ограничен принос за СКП. Държавите членки изразиха опасения относно определението за микропредприятие, назначаването на синдик, ролята на съда и въздействието върху съществуващите национални системи за несъстоятелността.
17. Някои държави членки изразиха подкрепата си за специалния режим, но с важни корекции. Въпросните държави членки считат, че този специален режим би допринесъл за СКП, тъй като би позволил организирана ликвидация на по-ниска цена.

б) Разглеждане на компромисните предложения по текста на директивата

18. След приключването на първото разглеждане на предложението за директива председателството започна представянето на първия компромисен текст на дял I („Общи разпоредби“) и дял II („Отменителни иски“) на заседанието на работната група от 2 април.
19. По отношение на дял I („Общи разпоредби“) предложените в компромисния текст промени са ограничени, тъй като тези общи разпоредби ще трябва да бъдат адаптирани към промените, направени постепенно в останалата част на предложението. Въпреки това компромисният текст има за цел да се изясни връзката между различните дялове на директивата и съществуващите национални режими на несъстоятелност.
20. Дял II („Отменителни иски“) има за цел да се защити масата на несъстоятелността от незаконно отнемане на активи, извършено преди образуването на производството по несъстоятелност, и да върне тези активи в масата на несъстоятелността в полза на кредиторите. На техническо равнище и по време на посочения по-горе ориентационен дебат на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от 20 октомври 2023 г. държавите членки като цяло изразиха загриженост относно ограниченото равнище на гъвкавост, оставено на държавите членки в тези разпоредби. В отговор на тези опасения предложеният от председателството компромисен текст коригира понятията, използвани за правните действия, предприети в ущърб на кредиторите на несъстоятелността, за да бъдат обхванати всички случаи на национални отменителни иски. Текстът също така предоставя на държавите членки възможността да предвидят в националното си законодателство по-голяма защита на съвкупността от кредитори по отношение на условията на отменителните иски и последиците от тях. Накрая, председателството започна обсъждане на подходящите различни срокове за отменителните иски, които да отразяват по-добре целта на предложението за минимална хармонизация.
21. Председателството започна представянето на компромисен текст относно следващите два дяла — дял III („Проследяване на активи, принадлежащи към масата на несъстоятелността“) и дял IV („Производство по предварително договорена продажба“) — на заседанието на работната група на 7 май 2024 г., и продължи представянето на заседанията на работната група на 30 и 31 май 2024 г.

22. С Дял III („Проследяване на активи, принадлежащи към масата на несъстоятелността“) от държавите членки се изисква да определят съдилища, които са оправомощени по искане на синдик да имат достъп до и да правят справки в националния централизиран регистър на банковите сметки, съдържащ съответната информация за активи, които принадлежат или следва да принадлежат към масата на несъстоятелността. Основните опасения, изразени от държавите членки, бяха, че тези разпоредби ще натоварят прекомерно съдилищата с административни функции, че тези разпоредби следва да се прилагат и за административните органи и че целият дял е прекалено предписателен. Ето защо компромисният текст предостави на държавите членки гъвкавост да определят съдилищата и административните органи, компетентни по производствата по несъстоятелност, които да имат достъп и да правят справки в националните регистри на банковите сметки. Разпоредбите бяха формулирани по-общо, без ненужни бюрократични мерки, но при зачитане на естеството и защитата на данните, за които ще се правят справки. И накрая, текстът беше приведен в съответствие с текста на новия пакет за реформа в областта на борбата с изпирането на пари⁴.
23. С Дял IV от предложената директива („Производство по предварително договорена продажба“) се въвеждат правила, предназначени да предвидят по-ефективна процедура за събиране на вземания за кредиторите. Повечето държави членки като цяло подкрепят целта на дял IV и са съгласни, че той може да допринесе за СКП. Същевременно бяха изразени опасения по-специално относно съвместното съществуване на предложените разпоредби с техните действащи национални системи за несъстоятелността, относно равнището на защита на кредиторите и относно взаимовръзката със свободата на договаряне. В компромисния текст председателството изясни взаимодействието на двата етапа на производството по предварително договорена продажба — подготвителния етап и фазата на ликвидация — с обичайното производство по несъстоятелност, както и различните цели, които стоят зад тези два етапа. Текстът също така осигурява повече яснота и съгласуваност с други съответни инструменти на ЕС. И накрая, председателството се опита да предостави на държавите членки гъвкавост да използват съществуващата си национална система за прилагане на производства по предварително договорена продажба.
24. Председателството изготви и компромисен текст по дял V („Задължение на директорите да поискат образуване на производство по несъстоятелност и гражданска отговорност“) и дял VII („Комитет на кредиторите“), който ще бъде представен на последните две заседания на работната група през юни.

⁴ P9_TA(2024)0364 и P9_TA(2024)0301.

25. В дял V („Задължение на директорите да поискат образуване на производство по несъстоятелност и гражданска отговорност“) се предлага да се наложи задължение на директорите да подадат до съда искане за образуване на производство по несъстоятелност не по-късно от 3 месеца, след като са узнали или разумно може да се очаква, че са знаели, че дружеството е в несъстоятелност. Целта е да се увеличи максимално възстановимата стойност за кредиторите. Някои държави членки изразиха загриженост, че това задължение може да навреди на конкурентоспособността и предприемачеството в ЕС. В компромисния текст председателството отговори на исканията на някои делегации за по-гъвкава формулировка, в която се изяснява в кои ситуации се прилага задължението и как да бъде спазено. В него също така бяха въведени разяснения относно отговорността на директорите за нарушения на техните задължения.

26. Дял VII („Комитет на кредиторите“) има за цел да се укрепи позицията на кредиторите в производството по несъстоятелност, като се предвидят правила относно назначаването на членовете на комитета и неговия състав, методите на работа и функциите му, както и личната отговорност на неговите членове. Някои държави членки поискаха по-специално придържане към подход за минимална хармонизация и въвеждане на повече гъвкавост. В отговор председателството предостави повече гъвкавост при назначаването на членовете на комитета и във връзка с методите на работа на комитета, и същевременно изясни правата и задълженията на членовете.

в) Обсъждане на предложението за директива в Корепер

27. На 10 април 2024 г. Корепер обсъди следващите стъпки, свързани със СКП. Предложената директива относно несъстоятелността беше включена сред оставащите законодателни предложения, които са важни за СКП. Посланиците обсъдиха основните двигатели на напредъка по СКП, както и пречките, и приканиха съответните работни групи да постигнат възможно най-голям напредък до края на председателството.

28. В отговор на призивите на високо равнище за ускоряване на работата по предложената директива белгийското председателство организира ориентационен дебат в Корепер на 22 май 2024 г., за да намери решения за привеждане на напредъка на техническо равнище в съответствие с равнището на амбиция, определено на най-високо политическо равнище. Посланиците бяха приканени да изразят вижданията си по елементите на предложението, които са особено важни като принос към СКП. Посланиците бяха също така запитани кои принципи следва да ръководят бъдещата работа и кои са техните опасения, с оглед на незабавното постигане на общ подход в Съвета в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 17—18 април 2024 г.
29. Що се отнася до бъдещите методи на работа, дебатът показва, че държавите членки приветстват увеличаването на броя на заседанията на работните групи и ускоряването на темпа на работа, което отразява високия политически приоритет, отреден на предложената директива. Те подчертаха още, че не следва да се прави компромис с качеството на текста. Предложената директива следва да бъде обстойно анализирана и обсъдена, така че резултатът от преговорите да отговори по подходящ начин на нуждите на СКП.
30. По същество посланиците като цяло откриха дял II относно отменителните иски и дял III относно проследяването на активи като основни елементи на предложението, които допринасят за СКП и по които по-лесно могат да бъдат намерени компромисни решения. От друга страна, някои държави членки изразиха опасения във връзка с дял IV относно производството по предварително договорена продажба, по-специално по отношение на степента на подробност на разпоредбите, защитата на автономността на кредиторите и взаимовръзката със свободата на договаряне. Много държави членки откриха дял VI относно специалния режим за микропредприятията като основен повод за загриженост, който би могъл да създаде трудности за постигането на споразумение по директивата без забавяне.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

31. Белгийското председателство се ангажира да улесни продължаването на обсъжданията в работната група, заедно с предстоящото унгарско председателство, и да осигури гладък напредък към общ подход.
 32. Предвид гореизложеното Комитетът на постоянните представители и Съветът се приканват да вземат под внимание настоящия доклад на председателството.
-